PAVLA VYKOPALOVÁ, KAREL DOHNAL & ELIŠKA NOVOTNÁ: LÁSKA A ŽAL / LOVE AND SORROW

Účinkující / Performers

Pavla Vykopalová – soprán / soprano
Karel Dohnal – klarinet / clarinet
Eliška Novotná – klavír / piano

17. 11. 2024

15 h, Vila Löw-Beer /
3 pm, Villa Löw-Beer

Program

Pavel Haas

Šest písní v lidovém tónu
pro soprán a klavír, op. 1

1. Pada dišč
2. Lietala, gágala
3. V mikulášskéj kompanii
4. Ty falešná falešnica
5. Zapadá slniečko
6. Bodaj by vás

Miloslav Ištvan

Sonáta pro klarinet a klavír

1. Allegro drammatico
2. Andante sensibile
3. Presto

Bohuslav Martinů

Písničky na jednu stránku. Cyklus písní
na texty moravské lidové poezie
pro zpěv a klavír, H. 294

1. Rosička
2. Otevření slovečkem
3. Cesta k milé
4. Chodníček
5. U maměnky
6. Sen panny Marie
7. Rozmarýn

Přestávka

Antonín Tučapský

Láska a žal I.; Pět moravských písní
pro soprán, klarinet a klavír

1. Škoda ťa, synečku
2. Oj, včerajky
3. Má milá mamulko
4. Ej, létala laštověnka
5. Dybych já věděla

Vítězslav Novák

Valašské tance, op. 34

1. Troják (motiv valašský)
2. Dymák

Leoš Janáček

Říkadla pro soprán,
klarinet a klavír, JW V/16

1. Leze krtek podle meze
2. Karel do pekla zajel
3. Franta rasů hrál na basu
4. Dělám, dělám kázání
5. Hó, hó, krávy dó
6. Koza bílá hrušky sbírá
7. Vašek, pašek, bubeník
8. Frantíku, Frantíku

Programme

Pavel Haas

Six Songs in a Folk Tone
for Soprano and Piano, Op. 1

1. The Rain Is Falling
2. Flying and Calling Was the Wild Goose
3. In the Nicholas Company
4. Oh, You False Girl
5. Sun Setting
6. The Devil Take You

Miloslav Ištvan

Sonata for Clarinet and Piano

1. Allegro drammatico
2. Andante sensibile
3. Presto

Bohuslav Martinů

Songs on One Page. A song cycle
to texts of Moravian folk poetry
for voice and piano, H. 294

1. Dew
2. The Lock
3. Journey to the Beloved
4. The Footpath
5. At Home
6. The Dream of the Virgin Mary
7. Rosemary

Intermission

Antonín Tučapský

Love and Sorrow I. Five Moravian Songs
for Soprano, Clarinet and Piano

1. Pity You, Son
2. Oh, Yesterdays
3. My Dear Mother
4. Hey, the Swallow Was Flying
5. If Only I Had Known

Vítězslav Novák

Wallachian Dances, Op. 34

1. Troják (Wallachian motif)
2. Dymák

Leoš Janáček

Nursery Rhymes for Soprano,
Clarinet and Piano, JW V/16

1. The Mole Comes Crawling
2. Karel Rode off to Hell
3. Franta the Knacker's Son Played the Bass Fiddle
4. I'm Giving a Little Talk
5. Ho, Ho, Off Go the Cows
6. The White Goat Gathers the Pears
7. Vašek, Pašek, Drummer Boy
8. Little Frank, Little Frank

Český skladatel židovského původu Pavel Haas (1899–1944), kterému trpký osud přichystal smrt v plynových komorách Osvětimi, se dnes řadí k mezinárodně nejoceňovanějším skladatelům meziválečného Československa. Kompozici Haas studoval nejprve soukromě u Jana Kunce a Viléma Petrželky. Větší význam pro jeho tvůrčí vývoj však mělo studium u Leoše Janáčka na mistrovské škole konzervatoře v letech 1920–1922. Přestože Haas byl prakticky jediným ze studentů, jemuž se Janáček pokusil vštípit zásady svého originálního způsobu tvoření, lákaly jej ve 20. letech spíše současné avantgardní směry, s nimiž přicházeli Igor Stravinskij a skladatelé Pařížské šestky. Podle Haasových slov Janáček *„celým srdcem visel na lidové písni“* a lásku k ní se snažil předat i svým žákům. U Haase bylo plodem těchto Janáčkových snah několik klavírních úprav lidových písní, jimiž absolvoval mistrovskou školu, a později rozhlasové pásmo slováckých lidových písní *Od večera do rána* z roku 1938 či cyklus *Sedm písní v lidovém tónu* z let 1939–1940. Ještě před vstupem na konzervatoř vytvořil Pavel Haas cyklus *Šest písní v lidovém tónu*, kterým přiřkl opusové číslo 1. Písně vznikaly v průběhu roku 1918 a skladatel si k nim vybral texty ze sbírky *Slovenských spevů* Jána Kadavého. Haasova svěží melodická invence, která respektuje lidový duch textů, získala skladbě dobovou oblibu mezi řadou pěvců. V roce 1922 písně premiérovala sopranistka Marta Dobruská s Břetislavem Bakalou u klavíru a do svého repertoáru je později zařadila i proslulá janáčkovská pěvkyně Gabriela Horvátová.

Jeden z předních českých skladatelů druhé poloviny 20. století Miloslav Ištvan (1928–1990) svázal svůj život i působení s Brnem. Kompozici studoval nejprve soukromě u Františka Suchého a Viléma Petrželky a posléze v letech 1948–1952 ve skladatelské třídě Jaroslava Kvapila na brněnské Janáčkově akademii múzických umění. JAMU se stala Ištvanovým celoživotním působištěm. Od roku 1956 zde působil jako odborný asistent a od roku 1965 jako docent. Od poloviny šedesátých let začaly pronikat do Ištvanovy tvorby techniky Nové hudby, začal experimentovat

s elektroakustickou hudbou a postupně ve svých skladbách dospěl k svébytné technice „montáže“ stylově odlišných prvků. Ištvanova třívětá *Sonáta pro klarinet a klavír* pochází z raného období skladatelovy tvorby, v němž jeho hudební vyjadřování neslo výrazné stopy neofolklorismu, ovlivněného hudbou Leoše Janáčka a Bély Bartóka. Sonáta vznikala od července do prosince 1954 souběžně se scénickou hudbou k divadelní hře *Gazdina roba* Gabriely Preissové. Efektní, virtuózní nástrojová sazba zajistila sonátě širokou oblibu mezi klarinetisty. Kompozice zazněla v premiéře 8. května 1955 v Praze v podání klarinetisty Zdeňka Horáka a klavíristy Milana Máši.

Vrozený kosmopolitismus, světoběžnictví a touha poznat cizinu přivedly skladatele Bohuslava Martinů (1890–1959) na počátku 20. let do Paříže, která tehdy platila za jedno z center moderního, avantgardního umění. Bohuslav Martinů zde nejprve nasál živelné rytmy jazzu, od 30. let se pak přiklonil k neoklasicismu, který znovu oživoval hudební formy 17. a 18. století. Po zahájení okupace Francie německými vojsky v roce 1940 se Martinů podařilo uprchnout do USA. Přestože se s americkým prostředím poměrně brzy sžil, neustále sílila jeho nostalgie po domově a do jeho kompozic začaly pronikat vlivy dvořákovsko-smetanovské tradice. Tyto prvky nalezneme i v *Písničkách na jednu stránku, H. 294,* z roku 1943. Pro cyklus Martinů vybral texty sedmi moravských lidových písní ze sbírky Františka Sušila, které oděl do hávu svého osobitého hudebního jazyka. Cyklus skladatel věnoval Olze Hurbanové, manželce československého vyslance ve Washingtonu Vladimíra S. Hurbana, jež tehdy organizovala řadu akcí ve prospěch československých exulantů a vojáků. Poetické kouzlo spojené s prostou, přesto originální hudbou zařadilo cyklus mezi skvosty české písňové literatury.

Také Antonín Tučapský (1928–2014) se řadí k dlouhé řadě českých exulantů. K odchodu do Velké Británie byl donucen tehdejším komunistickým režimem v roce 1975, po sňatku s Angličankou. Předtím ve 40. a 50. letech Tučapský vystudoval na brněnské Masarykově univerzitě hudební výchovu a hudební

vědu a na JAMU sbormistrovství u Josefa Veselky a Jana Šoupala a kompozici u Jana Kunce. Po studiích vyučoval hudební výchovu na Pedagogické fakultě v Ostravě a zároveň působil jako sbormistr ostravského rozhlasového dětského sboru a Pěveckého sdružení moravských učitelů. Po emigraci do Británie získal místo na prestižní Trinity College of Music jako profesor hudebně-teoretických předmětů a kompozice. Tučapského početné dílo sahá od drobných klavírních kusů až k symfonickým skladbám a k opeře, převažují v něm však skladby sborové a vokální. Pod názvem *Láska a žal* vytvořil Antonín Tučapský v průběhu let 1983–1996 celkem čtyři cykly úprav moravských lidových písní. První z nich pro soprán, klarinet a klavír skladatel dokončil 10. února 1983. Původně zahrnoval pouze čtyři písně, v roce 2002 jej však skladatel rozšířil o úpravu písně *Dybych já věděla*.

Ve svém mládí byl skladatel Vítězslav Novák (1870–1949) nadšeným sportovcem, turistou a horolezcem. Jeho téměř každoroční cesty do valašských Beskyd a slovenských Tater jej ve 2. polovině 90. let 19. století přivedly k moravské a slovenské lidové hudbě. Její prvky podstatně obohatily Novákovu hudební řeč. Ta až doposud navazovala výhradně na novoromantické vzory, které poznal během svých studií na pražské konzervatoři ve třídě Antonína Dvořáka. Nejednalo se pouze o *Písničky na slova lidové poezie moravské* a *Slovenské spevy*. Neobvyklá modalita a příznačné lidové rytmy pronikly také do Novákových děl komorních a orchestrálních. Mezi ně se řadí také *Dva valašské tance pro klavír, op. 34*, z roku 1904. Oba tance poznal Novák o prázdninách roku 1897 během návštěvy Hukvald, kde pro Nováka a jeho přátele Leoš Janáček v hospodě U uhláře zorganizoval koncert lašských muzikantů. Z typických lašských tanců zaujal tehdy Nováka zejména troják a ohnivý dymák, při němž šohaj vyhazoval svou tanečnici do výše, aby ji vzápětí uchopil a dál prudce roztáčel. *Dva valašské tance* v Novákově virtuózní klavírní stylizaci vyšly tiskem poprvé roku 1906 a skladatel je věnoval klavíristovi Adolfu Mikešovi.

Během usilovné práce na opeře *Věc Makropulos* si Leoš Janáček (1854–1928) dopřál oddech několika menšími kompozicemi. Jednou z nich byla *Říkadla*, JW V/16, pro klavír, klarinet a jeden až tři zpěvní hlasy. O jejich kompozici se poprvé zmínil svému příteli Maxi Brodovi 13. února 1925, když mu sděloval, že při práci na opeře mu do *„prstů u péra lezou dětská říkadla s kotrmelci melodickými i harmonickými“*. Ke kompozici byl skladatel přiveden prostřednictvím Lidových novin, které tehdy krátké rýmovačky, známé již z proslulé Erbenovy sbírky *Prostonárodních českých písní a říkadel*, otiskovaly v dětské příloze společně s ilustracemi malířů Josefa Lady, Ondřeje Sekory a Jana Hály. Kompozici Janáček dokončil 4. srpna 1925 a již 26. října měla premiéru v brněnském Besedním domě v podání klavíristy Jaroslava Kvapila, klarinetisty Stanislava Krtičky a zpěváků ze sboru Besedy brněnské. Nutno zmínit, že o rok později Janáček svá *Říkadla* podstatně rozšířil do podoby 18 písní s úvodem pro devět hlasů a desetičlenný komorní ansámbl.

Ondřej Pivoda

The Czech composer of Jewish origin Pavel Haas (1899–1944), who was destined by a bitter twist of fate to die in the gas chambers of Auschwitz, is today one of the most internationally acclaimed interwar Czechoslovak composers. Haas first studied composition privately with Jan Kunc and Vilém Petrželka, though his studies in Leoš Janáček's masterclass at the Conservatory in the years 1920–1922 were of greater importance to his creative development. Although Haas was practically the only one of the students in whom Janáček tried to instil the principles of his original creative method, he was more attracted in the 1920s by the contemporary avant-garde trends associated with Igor Stravinsky and the composers of Paris's "Les Six". According to Haas, Janáček *"hung on to the folk song with all his heart"* and tried to pass his love for it on to his pupils as well. In Haas, the fruit of Janáček's efforts were several piano arrangements of folk songs, with which he graduated from his masterclass, and the later radio adaptation of Moravian-Slovakian folk songs *From Evening to Morning* from 1938 and the cycle *Seven Songs in a Folk Tone* from 1939–1940. Even before he was admitted to the conservatory, Pavel Haas had written a cycle of *Six Songs in a Folk Tone* to which he assigned opus number 1. These songs were written during the course of 1918, and the composer chose to base them on texts from Ján Kadavý's collection *Slovak Songs*. Haas's fresh melodic invention, which respects the folk spirit of the lyrics, ensured the composition contemporary popularity with a number of singers. The soprano Marta Dobruská premiered the songs with Břetislav Bakala at the piano in 1922, and the famous Janáček singer Gabriela Horvátová later included them in her repertoire.

The life and work of Miloslav Ištvan (1928–1990), one of the leading Czech composers of the second half of the twentieth century, was inextricably linked with Brno. He first studied composition privately with František Suchý and Vilém Petrželka, and then attended Jaroslav Kvapil's composition class at Brno's Janáček Academy of Performing Arts (JAMU) in the years

1948–1952. JAMU later became Ištvan's lifelong workplace. He worked there from 1956 as an assistant professor and from 1965 as an associate professor. The techniques of Neue Musik began to inform Ištvan's work from the middle of the 1960s; he began experimenting with electro-acoustic music and gradually arrived at a unique technique involving the "montage" of stylistically distinct elements in his compositions. Ištvan's three-movement *Sonata for Clarinet and Piano* comes from the early period of the composer's work, in which his musical expression bore significant traces of neo-folklorism influenced by the music of Leoš Janáček and Béla Bartók. The sonata was written from July to December 1954 concurrently with the stage music for Gabriela Preissová's play *The Landlord and the Woman*. The effective virtuoso instrumentation ensured the sonata's wide popularity among clarinettists. The composition was premiered in Prague on 8 May 1955 by clarinettist Zdeněk Horák and pianist Milan Máša.

Innate cosmopolitanism, world travel and a desire to get to know foreign countries brought composer Bohuslav Martinů (1890–1959) to Paris, which at the time was considered one of the centres of modern avant-garde art, at the beginning of the 1920s. In Paris, Bohuslav Martinů first absorbed the spontaneous rhythms of jazz, before turning towards the neoclassicism that was reviving the musical forms of the seventeenth and eighteenth centuries in the 1930s. Martinů managed to escape to the USA after the beginning of the occupation of France by German troops in 1940. Although he adjusted to the American environment relatively quickly, his nostalgia for his homeland increased constantly, and his compositions began to be pervaded by the influences of the Dvořák-Smetana tradition. These elements can also be found in his *Songs on One Page, H. 294* from 1943. Martinů selected the texts of seven Moravian folk songs from František Sušil's collection for the cycle, which he clothed in his distinctive musical language. The composer dedicated the cycle to Olga Hurbanová (the wife of the Czechoslovak Ambassador in Washington Vladimír S. Hurban), who was engaged at the

time in the organisation of a number of events for the benefit of Czechoslovak exiles and soldiers. A poetic charm combined with simple yet original music ensured the cycle a place among the gems of Czech song literature.

Antonín Tučapský (1928–2014) also ranks among the long line of Czech exiles. He was forced to leave for Great Britain by the then Communist regime in 1975 after marrying an English woman. Before that, in the 1940s and 1950s, Tučapský studied musical education and musicology at Masaryk University in Brno and choral conducting with Josef Veselka and Jan Šoupal and composition with Jan Kunc at Janáček Academy of Performing Arts (JAMU). After his studies, he taught musical education at the Faculty of Education in Ostrava and at the same time worked as choirmaster of the Ostrava Radio Children's Choir and the Moravian Teachers' Choral Society. After emigrating to Britain, he gained a position at the prestigious Trinity College of Music as a professor of music theory and composition. Tučapský's numerous works range from small piano pieces to symphonic compositions and opera, though choral and vocal compositions predominate. Antonín Tučapský wrote a total of four cycles of adaptations of Moravian folk songs under the title *Love and Sorrow* during the years 1983–1996. The composer completed the first of these for soprano, clarinet and piano on 10 February 1983. It was originally comprised of just four songs, though the composer expanded it to include an adaptation of the song *If Only I Had Known* in 2002.

Composer Vítězslav Novák (1949–1870) was an enthusiastic sportsman, hiker and climber in his youth. His almost annual trips to the Wallachian Beskids and Slovak Tatras in the second half of the 1890s brought him into contact with Moravian and Slovak folk music, and elements of them significantly enriched Novák's musical language which had, until then, exclusively followed the neo-romantic patterns that he got to know during his studies in Antonín Dvořák's class at Prague Conservatory. This was not true merely of his *Songs to the Words of Moravian Folk Poetry* and *Slovak Songs*. Unusual modality and characteristic folk rhythms also permeated into Novák's chamber and orchestral works. These include his *Two Wallachian Dances for Piano, Op. 34* from 1904. Novák got to know both dances during the holidays of 1897 during a visit to Hukvaldy, where Leoš Janáček organised a concert by Lachian musicians in the pub "U uhláře" for Novák and his friends. Among the typical Lachian dances, Novák's attention was particularly captured by the Troják and the fiery Dymák, during which the shohaj threw his dancing partner up into the air, before immediately catching her and spinning her around wildly. The *Two Wallachian Dances* in Novák's virtuoso piano stylisation were published for the first time in 1906 and were dedicated by the composer to the pianist Adolf Mikeš.

While he was labouring on the opera *The Makropulos Affair*, Leoš Janáček (1854–1928) allowed himself a break with a number of smaller compositions. One of these were his *Nursery Rhymes, JW V/16* for piano, clarinet and one to three singing voices. He first mentioned their composition to his friend Max Brod on 13 February 1925, when he told him that while working on the opera, *"children's nursery rhymes creep into his fingers with melodic and harmonic somersaults"*. He was led to the composition by the newspaper *Lidové Noviny*, which at that time printed short rhymes familiar from Erben's famous collection of *Czech Folk Songs and Nursery Rhymes* in a children's supplement accompanied by illustrations by the painters Josef Lada, Ondřej Sekora and Jan Hála. Janáček completed the composition on 4 August 1925, and it was premiered just a few weeks later on 26 October at Brno's Besední Dům by pianist Jaroslav Kvapil, clarinettist Stanislav Krtička and singers from the Beseda Brno choir. It should be noted that Janáček expanded his *Nursery Rhymes* significantly into the form of eighteen songs and an introduction for nine voices and a ten-piece chamber ensemble a year later.

Ondřej Pivoda

Pavla Vykopalová

Soprán

Pavla Vykopalová je *„jednou z nejpozoruhodnějších českých pěvkyň současnosti“* (časopis Opera News). K jejím nejvýraznějším operním rolím patří Mozartova Donna Elvira, Fiordiligi a Vitellia, Dvořákova Rusalka, Smetanova Mařenka a Vendulka, Pucciniho Mimi, Liù a Lauretta, Leoncavallova Nedda, Martinů Paskalina, Julietta a Kateřina, Janáčkova Jenůfa, Káťa a Míla, Verdiho Desdemona. Je členkou Janáčkovy opery Národního divadla Brno, stálým hostem opery Národního divadla v Praze i Státní opery Praha. Vystoupila v pařížském Théâtre du Châtelet, v Bernsteinově symfonii *Kaddish* v Praze, Frankfurtu a Tokiu pod vedením Eliahu Inbala. Účinkovala také na podiích ve Francii v Rennes (*Její pastorkyňa*), v Dánsku (*Káťa Kabanová*) a v Budapešti v roli Rusalky. Za roli Mařenky (Smetana – *Prodaná nevěsta*) a roli Míly (Janáček – *Osud*) byla v roce 2006 a 2012 nominována na prestižní Cenu Thálie. V roce 2016 ji získala za roli Káti Kabanové režírované kanadským režisérem Robertem Carsenem. V prosinci 2018 nastudovala roli Káti Kabanové v neapolském divadle Teatro di San Carlo pod vedením dirigenta Juraje Valčuhy v režii Willyho Deckera. V roce 2022 v rámci česko-francouzské koprodukce vystoupila v Národním divadle Brno v roli Alciny (Händel – *Alcina*) s orchestrem Collegium 1704 pod vedením dirigenta Václava Lukse.

Soprano

Pavla Vykopalová is *“one of the most remarkable Czech singers today”* (Opera News magazine). Her most distinctive operatic roles have included Mozart’s Donna Elvira, Fiordiligi and Vitellia, Dvořák’s Rusalka, Smetana’s Mařenka and Vendulka, Puccini’s Mimi, Liù and Lauretta, Leoncavallo’s Nedda, Martinů’s Paskalina, Julietta and Kateřina, Janáček’s Jenůfa, Káťa and Míla, and Verdi’s Desdemona. She is a member of the Janáček Opera Company at National Theatre Brno and a regular guest performer in operas at the National Theatre in Prague and the Prague State Opera. She has performed at the Théâtre du Châtelet in Paris, and in Bernstein’s “*Kaddish*” symphony in Prague, Frankfurt and Tokyo under Eliahu Inbal. She has also performed on stages in Rennes in France (*Jenůfa*), in Denmark (*Káťa Kabanová*) and in Budapest in the role of Rusalka. She was nominated for the prestigious Thália Award in 2006 and 2012 for the roles of Mařenka (Smetana – *The Bartered Bride*) and Míla (Janáček – *Destiny*). In 2016, she won the Thália for the role of Káťa Kabanová directed by the Canadian director Robert Carsen. In December 2018, she performed the role of Káťa Kabanová at the Teatro di San Carlo in Naples as conducted by Juraj Valčuha and directed by Willy Decker. She performed at National Theatre Brno in 2022 in the role of Alcina (Händel – *Alcina*) with the Collegium 1704 orchestra under conductor Václav Luks as part of a Czech-French co-production.

Karel Dohnal

Klarinet

Karel Dohnal je laureátem řady významných mezinárodních soutěží (Pražské jaro, Řím, Bayreuth, Ostende, Sevilla, Londýn). Je členem PhilHarmonia Octet, Arundo Qartet a orchestru Státní opery Praha. Za CD *Česká hudba pro klarinet* byl nominován na Cenu Anděl 2021. Pravidelně vyučuje na kurzech u nás i v zahraničí. Jako pedagog působí také na Fakultě umění Ostravské univerzity. S velkým ohlasem se setkávají jeho výjimečná vystoupení, ve kterých uplatňuje také svůj komediální, herecký a pohybový talent. Ať už jako *Harlekin* skladatele Karlheinze Stockhausena nebo interpret *Pavích příběhů* v *Koncertu pro klarinet a orchestr* Anderse Hillborga. Mezi významná vystoupení Karla Dohnala patří koncerty s Bamberskými symfoniky a Jakubem Hrůšou (Copland), Essenskými filharmoniky a Tomášem Netopilem (Copland, Mozart), Györskými filharmoniky (Kubín), Symfonickým orchestrem Českého rozhlasu (Kabeláč, Štochl, Debussy), Janáčkovou filharmonií Ostrava (Hillborg), Filharmonickým orchestrem Gera (Kaprálová). Je oficiálním hráčem výrobce klarinetů, francouzské firmy Selmer a americké firmy D'Addario Woodwinds.

Clarinet

Karel Dohnal has won a number of important international competitions (Prague Spring, Rome, Bayreuth, Ostend, Seville, London). He is a member of the PhilHarmonia Octet, the Arundo Quartet, and the State Opera Orchestra in Prague. He was nominated for an Anděl Award in 2021 for the CD "Czech Music for Clarinet". He regularly teaches courses both in this country and abroad. He also works as a lecturer at the Faculty of Arts at the University of Ostrava. His exceptional performances, in which he also makes good use of his talent in comedy, acting and movement, meet with great acclaim, such as *Harlekin* by composer Karlheinz Stockhausen and as the performer of Peacock Tales in Anders Hillborg's Clarinet Concerto. Karel Dohnal's outstanding performances have included concerts with the Bamberg Symphony and Jakub Hrůša (Copland), Philharmonie Essen and Tomáš Netopil (Copland, Mozart), the Györ Philharmonic (Kubín), the Czech Radio Symphony Orchestra (Kabeláč, Štochl, Debussy), the Janáček Philharmonic Orchestra Ostrava (Hillborg), and the Philharmonic Orchestra Gera (Kaprálová). He is official player of the clarinet manufacturers Selmer (France) and D'Addario Woodwinds (the United States).

Eliška Novotná

Klavír

Eliška Novotná debutovala provedením Mendelssohnova *Klavírního koncertu g moll* v Tonhalle v Zürichu (1998) a ve Dvořákově síni pražského Rudolfina (2000). Tato vystoupení navazovala na její soutěžní úspěchy v Rahn-musikwettbewerb ve Švýcarsku (1997) a v komorní soutěži Marco Fiorindo v italském Torinu (2002). Vedle koncertní činnosti se Eliška Novotná průběžně věnuje nahrávání. Její umělecké působení je úzce spjato s Českým rozhlasem Ostrava. Nejvýznamnějším sólovým projektem je nahrávka kompletního klavírního díla Eduarda Dřízgy, za kterou byla nominována na cenu Jantar (Radioservis 2020). Eliška Novotná se spolupodílela na vzniku mnoha nahrávek z oblasti komorní hudby. Je zakládající členkou souboru Ensemble Moravia, s nímž realizovala CD se skladbami B. Martinů (Slovart 2000) a se skladbami pro klarinet a klavír (Hindemith, Schumann, Brahms, Berg; Pro Records 2007). Společně s Halinou Františákovou a Alfredem Strejčkem nahráli CD věnované W. Shakespearovi: *Hudba má tu moc…* (Pro Records 2016) a CD *Krajinou domova* (Pro Records 2017). V roce 2017 vyšlo CD s premiérovými nahrávkami skladeb pro violoncello a klavír českých autorů první poloviny 20. století, na kterém spolupracovala s Jiřím Hanouskem (Jirák, Vrána, Dobiáš; Radioservis 2017). Nejčerstvějším počinem je CD *Gradus ad Parnassum*, na kterém je zachyceno provedení skladeb českých autorů pro čtyřruční klavír společně s klavíristou Lukášem Michelem (Musica Gioia 2023).

Piano

Eliška Novotná made her debut performing Mendelssohn's Piano Concerto in G minor at the Tonhalle in Zürich (1998) and the Dvořák Hall at the Rudolfinum in Prague (2000). These performances followed up from her competition successes in the Rahn-musikwettbewerb in Switzerland (1997) and the Marco Fiorindo Chamber Music Competition in Turin, Italy (2002). In addition to concert performances, Eliška Novotná is regularly engaged in recording activities. Her artistic work is closely connected with Czech Radio Ostrava. Her most important solo project to date was the recording of the complete piano works of Eduard Dřízga, for which she was nominated for a Jantar Award (Radioservis 2020). Eliška Novotná has taken part in many recordings of chamber music. She is a founding member of Ensemble Moravia, with which she released a CD featuring compositions by Bohuslav Martinů (Slovart 2000) and compositions for clarinet and piano (Hindemith, Schumann, Brahms, Berg; Pro Records 2007). She recorded a CD dedicated to William Shakespeare entitled *Music Has the Power…* (Pro Records 2016) and the CD entitled *Through the Landscape of the Homeland* (Pro Records 2017) with Halina Františáková and Alfred Strejček. In 2017, she released a CD featuring premiere recordings of compositions for cello and piano by Czech composers of the first half of the twentieth century on which she worked with Jiří Hanousek (Jirák, Vrána, Dobiáš; Radioservis 2017). Her most recent work is the CD "Gradus ad Parnassum" featuring recordings of compositions by Czech composers for piano four hands performed with pianist Lukáš Michel (Musica Gioia 2023).

Pavel Haas

Šest písní v lidovém tónu pro soprán a klavír, op. 1

1. Pada dišč

Pada dišč, pada dišč,
z povaly se leje,
jak ho nemam lúbiť,
keď sa na mně směje.

Pada dišč, pada dišč,
budze jutro slízko,
nedbam nič,
mám frajera blízko.

2. Lietala, gágala

Lietala, gágala, divoká hus nad vodou,
plače dievča, plače nad svojou svobodou.

Pláče a narieka,
oplakáva ona tie panenské lieta.

3. V mikulášské kompanii

V mikulášskej kompanii leží milý porúbaný.
Leží, leží zabitý, rozmarýnom prikritý,

Zvoňte zvony na všechny strany, umrelo mi potěšení,
odpadnul mi z růže kvet, bude plakat celý svet.

Pokialkol vek živa budem, čierne šaty nosit budem,
čiernu šatu na ruku pro tu lúbost velikú.

4. Ty falešná falešnica

Ty falešná falešnica, falešné ty oči máš.
Koho stretneš na ulici, za každým sa obzeráš.

Ty falešná falešnica, falešné ty oči máš.
Včera si sa shovárala a dnes ma již nepoznáš,

5. Zapadá slniečko

Zapadá slniečko za daleké hory
a moje srdiečko za dievčátkem horí.

Mesiačik na nebi z poza vrchov vstává
a moje za milou srdce povzdychává.

Na obloze drobné hvezdičky blyskocú
a mne v srdci lásky plamene blkocú.

Hvězdičky, hvězdičky, vy nočnie sestřičky,
lejte svetlo v chýžku mojej holubičky.

Pod vašú ju dávám ochranu a pomoc,
prajteže jej, prajte odo mňá dobrú noc.

6. Bodaj by vás

Bodaj by vás vy mládenci, čerti vzali,
keď vy jste mňa na ten taniec nepozvali.
Já by bola tancovala,
aj na cimbál niečo dala
a vás všetkých pobozkala.

Čo sa mamka tejto noci natrápila,
aby sa vám len nejako zavdiačila,
spiekla múky za tri korce,
pre vás chlapci na koláče,
len aby som tancovala.

Už je ameň, už je koniec, milí chlapci,
keď už je raz po tom tanci.
keď sa nový tanec strhne,
pamatujte chlapci na mne,
třebas bude po polnoci.

Six Songs in a Folk Tone for Soprano and Piano, Op. 1

1. The Rain is Falling

It is raining,
water pouring down from the loft,
how am I not to love it,
when it is laughing at me.

It is raining,
the morning will be wet,
I don't care,
my sweetheart lives nearby,

2. Flying and Calling Was the Wild Goose

A wild goose flew and gaggled
and honked above the water,
a girl is crying over her freedom.

She cries and weeps,
over her virgin years.

3. In the Nicholas Company

In St. Nicholas's company lies a lover, badly stabbed.
He lies, he lies slain, covered with rosemary.

Ring the bells on all sides, My sweetheart has died,
my rose blossom has fallen from me, the whole world will weep.

As long as I live I'll wear a black dress,
a black scarf on my hand for the great love.

4. Oh, You False Girl

You flirty false little girl, there is betrayal in your eyes.
You look back at everyone you meet on the street.

You flirty false little girl, there is betrayal in your eyes.
Yesterday you would not stop talking to me
today you don't seem to know me anymore.

5. Sun Setting

The sun is setting behind the mountains in the distance
and my heart burns for my sweetheart.

The moon rises in the sky from behind the mountains
and my heart sighs for my sweetheart.

In the sky, tiny stars twinkle
and the flames of love flicker in my heart.

Little stars, little stars, you sisters fo the night,
be the the light in my dove's little cabin.

I put her under your protection and help,
wish her good night from me.

6. The Devil Take You

May the devil take you, boys,
for you failed to take me to the dance.
I wanted to dance,
I'd even chip in to the band
and kiss you all.

My poor mother – she put in so much effort
to ingratiate herself with you,
she baked three buckets worth of flour,
to make cakes, just for you boys,
to take me to the dance.

It's all over now, my dear boys,
The ball is over.
But when there is a dance again,
Do not forget me, boys,
even if it's after midnight.

Bohuslav Martinů

Písničky na jednu stránku. Cyklus písní na texty moravské lidové poezie pro zpěv a klavír, H. 294

1. Rosička

Slunečko zachodí
za les javorový,
a rosička padá
na stromek višňový.

Padaj, ty rosičko,
na můj rozmaryján,
jak mi on uroste,
milému ho podám.

2. Otevření slovečkem

Zamykaj, maměnko,
zamykaj kuchyňu,
aj, máš hezkú dceru,
ukrademe ti ju.

Šak jsem zamykala
z ocele zámečkem,
přišel tam syneček,
otevřel slovečkem.

3. Cesta k milé

Aj! Stupaj, stupaj,
můj koníčku na most,
abych já se dostal
k mé panence na noc.

Stupaj, stupaj, stupaj,
můj koníčku vrané,
abych já se dostal
do cezího kraje.

Do cezího kraje,
do cezí dědiny,
aby o mně lidi
dycky nemluvili.

4. Chodníček

Půjdeme, půjdeme,
chodníčku nevíme.
dobří ludé věďá,
oni nám povědá.

Půjdeme, půjdeme,
přes hory zelené,
budeme tam sbírať
maliny červené!

Maliny červené
a jahody zralé,
už my si vedeme
to děvčátko švarné.

5. U maměnky

Dyž sem u maměnky byla,
dycky jsem se dobře měla.

Těžko mně dělat nedali,
po svadbách mně vodívali.

Povol sobě, zlaté dítě,
dokud su já na tom světě.

Až já s teho světa zendu,
naděláš se ledakomu.

Naděláš se, nenajíš se,
oškubaná nachodíš se.

Nech je v pátek, nech je v svátek,
budeš chodit v jedných šatech.

Každý o tebe zavadí,
jak na cestě o kamení.

Dyť ti pán Bůh zdraví vezme,
žáden na tě nepohlédne.

6. Sen panny Marie

Usnula, usnula,
ja Maria v ráji,
ja Maria v ráji,
ja v ráji na kraji.

Uzdál se jí sníček,
z jejího srdéčka,
Vyrůstla jí na něm
krásná jablonečka.

A ešče se ptala,
čím ty luky kvítnú?
Tú červenú růží,
či matičkú Boží?

A ešče se ptala,
čím to pole kvitne,
tú bílú lelijú,
či pannú Marijú?

A ešče se ptala,
čím ty hory kvitnú,
tým zeleným listem
čili pánem Kristem?

7. Rozmarýn

Pod našima oknama
rozmarýn prokvítá,
chodívá k nám šohajko,
ode mňa ho pýtá.

Nepýtaj ho ode mňa,
ode mňa samej,
lež ho pýtaj od otca
od mamičky mojéj.

Já mám takých rodičů,
co ma rádi majú,
prídi k nám, šohajko,
oni ma ti dajú.

Songs on One Page. A song cycle to texts of Moravian folk poetry for voice and piano, H. 294

1. Dew

The sun sets behind the maple forest,
and dew falls
on the cherry tree.

Fall, little dewdrop,
on my rosemary,
when it grows,
I'll give it to my sweetheart.

2. The Lock

Lock the kitchen, mother,
lock it tight,
you have a pretty daughter,
and we'll steal her away.

I did lock it
with a steel lock,
but a boy came
and unlocked it with just a word

3. Journey to the Beloved

Oh! Step,
my little horse onto the bridge
so I can get to my girl
for the night.

Step my black horse,
so I can leave
this foreign land.

This foreign land,
this foreign village,
so people will stop
talking about me

4. The Footpath

We will go,
although we do not know
which way to go.
Good people will know,
and they will tell us.

We will go
through the green mountains
and gather
red raspberries there.

Red raspberries
and ripe strawberries,
and soon we will be
coming back with a pretty girl.

5. At Home

When I was at my mother's,
I always had it good.

They never made me work hard,
they took me to weddings.

Take it easy, dear child,
as long as I live in this world.

When I leave this world,
you'll have to work for someone else.

You'll work hard and not eat well,
you'll walk around in rags.

Whether it's Friday or a holiday,
you'll wear the same clothes.

Everyone will brush past you,
like past a stone on the road.

When God takes your health,
no one will look at you.

6. The Dream of the Virgin Mary

She fell asleep,
oh yes, Mary, in paradise,
yes, Mary, in paradise,
yes, on the edge of paradise.

She dreamt a dream
that a beautiful apple tree
grew from her heart.

And she asked,
“What makes the meadows bloom,
is it the red rose,
or the Mother of God?”

And she asked,
“What makes the fields bloom,
is it the white lily,
or the Virgin Mary?”

And she asked,
“What makes the mountains bloom,
is it the green leaf,
or the Lord Christ?

7. Rosemary

Under our windows
rosemary blooms,
a young lad comes by,
asking for some from me.

Don’t ask me,
don’t ask me alone,
but ask my father,
and my mother.

I have such parents
who love me dearly;
come to us, young lad,
they will give me to you.

Antonín Tučapský

Láska a žal I.; Pět moravských písní pro soprán, klarinet a klavír

1. Škoda ťa, synečku

Škoda ťa, synečku, že za vodú býváš,
voda lávky vzala, už k nám nechodíváš.
Třeba lávek není, půjdem po kamení,
nastalo mně s milú smutné rozlúčení.
A dyž já pojedu na dolinu orat,
pozoruj, má milá, budu-li ťa volat.

2. Oj, včerajky

Oj, včerajky byl svateční deň,
čemus, Janíčku, čemus, něpřišel,
a mně něpotěšil, já uboha zarmůcena jsem.

Co jsem se ňa tě načekala,
co jsem se synku naplakala,
a tys něpřišel a mně něpotěšil,
ja uboha sama ostala.

3. Ma mila mamulko

Ma mila mamulko, tulam se ja v noci,
pod našima okny sedavaju chlapci,
pod okenkem sedaju,
pokoja mi nědaju.

Ma mila dceruško, nědvavej se ešče,
ludě povědaju, že si mlade děvče,
že ty mlade ženky umřu,
co se skoro vdavaju.

Ma mila mamulko, přes krchov choditě,
gdě vy tam ty hroby mladych žen poziratě,
že ty mlade ženky mřu,
co se skoro vdavaju.

4. Ej, létala laštověnka

Ej, létala laštověnka létala,
až sa ona čérnéj země týkala.
Doletěl k ní krahulíček, malý vták:
Budeš-li sa, laštověnko vydávat?
Já sa budu, krahulíčku, vydávat,
až sa bude suchá linda zeleňat.

5. Dybych já věděla

Dybych já věděla, čí sú to koníčky,
nažala bych já jim zelene trávičky.
Dybych já věděla, že sú milého,
nažala bych já jim ovsa zeleného.
Dybych já věděla, že sú šohajovy,
oplétla bych já jich zlatými pentlemi.

Love and Sorrow I. Five Moravian Songs for Soprano, Clarinet and Piano

1. Pity You, Son

What a pity, my dear boy, that you live across the creek,
the water has taken the bridge, you no longer come to see me.
We don't need no bridges, we will walk on the pebbles,
a need to bid a sad farewell to my sweetheart.
And when I go down to the valley to plow,
watch, my sweetheart, if you hear me shout your name.

2. Oh, Yesterdays

Oh, yesterday was a wedding day,
why, Janíček, why didn't you come,
and make me happy, poor me, I am so sad.

How long I waited for you,
how many tears I cried, my dear,
and you didn't come and make me happy,
poor me, I am alone.

3. My Dear Mother

My dear mother, I wander at night,
Boys come and sit by my window,
They sit by my window,
They will not leave me alone.

My dear daughter, don't marry just yet,
People say that you are too young.
That young brides
Who get married too soon die.

My dear mother, you often walk through the cemetery.
Do you see any graves of young women there
With dead young brides
Who got married too soon?

4. Hey, the Swallow Was Flying

Oh, the swallow flew,
Until it touched the black soil.
A little sparrowhawk flew to her:
"Will you get married, little swallow?"
"I will, sparrowhawk,
When the dry linden tree turns green."

5. If Only I Had Known

If I only knew whose horses these are,
I would cut green grass for them.
If I knew they belonged to my beloved,
I would cut green oats for them.
If I knew they belonged to my sweetheart,
I would braid them with golden ribbons.

Leoš Janáček

Říkadla pro soprán, klarinet a klavír, JW V/16

1. Leze krtek podle meze

Leze krtek podle meze,
vyměřuje louku,
sysel za ním pytle veze,
že bude mlít mouku.

2. Karel do pekla zajel

Karel do pekla zajel
na bílém koni, čert ho tam honí.
Nevěděl kudy, koupil si dudy,
nevěděl ještě, koupil si kleště,
nevěděl nic, koupil si klíč.

3. Franta rasů hrál na basu

Franta rasů hrál na basu
staré krávě u ocasu.
Stará kráva byla ráda,
že má Frantu kamaráda.

4. Dělám, dělám kázání

Dělám, dělám kázání,
čtyři kočky svázány,
a pátý pes,
do pece vlez,
ukraď tam topinku,
běžel s ní po rynku,
potkala ho kráva,
to byla jeho máma,
potkal ho bulíček,
to byl jeho tatíček,
potkal ho bejček,
to byl jeho strejček,
potkal ho hřebeček,
to byl jeho dědeček,
potkala ho kozička,
to byla jeho babička.

5. Hó, hó, krávy dó

Hó, hó, hó, krávy dó,
nesó mliko pod vodó,
nesó mlika pul židlika.
Kde je naše jalová?
U božího kostela.
Kostel se boří, stodola hoří.
Skoč, panenko, do vody,
máš tam zlaté koraly.
Nač bych já tam skákala,
sukýnky si máchala,
kde bych si jich sušila?
U pastéřa v kótku, na zeleném prótku.

6. Koza bílá hrušky sbírá

Koza bílá hrušky sbírá,
strakatá se třese,
bílá je ponese
zítra do Kolína.

7. Vašek, pašek, bubeník

Vašek, pašek, bubeník,
zahnal kozy za rybník,
kozy se mu splašily,
do vody mu skočily.

8. Frantíku, Frantíku

Frantíku, Frantíku,
dobrá kaša na mlíku,
ešče lepší na smetaně,
ale se ti nedostane.

Nursery Rhymes for Soprano, Clarinet and Piano, JW V/16

1. The Mole Comes Crawling

The mole comes crawling by the balk,
measuring the meadow,
gopher carries sacks behind him,
planning to grind flour.

2. Karel Rode off to Hell

Karel rode off to hell
on a white horse, the devil is chasing him there.
He didn't know which way to go, so he bought a bagpipe,
he still didn't know, so he bought a pair of pliers,
he didn't know anything, so he bought a key.

3. Franta the Knacker's Son Played the Bass Fiddle

Franta the knacker's son played the bass fiddle
near the old cow's tail.
The old cow was happy,
to have Franta as a friend.

4. I'm Giving a Little Talk

I'm giving a little talk,
four cats tied up,
and the fifth is a dog, he jumped into the oven
and stole a piece of toast,
he ran around the village square with it,
and a cow met him,
it was his mother,
a bull met him,
it was his daddy,
another bull met him,
it was his uncle,
he met a stallion,
it was his grandfather,
he met a goat,
it was his grandmother.

5. Ho, Ho, Off Go the Cows

Ho, ho, off go the cows,
carrying milk under water,
carrying half a pint of milk.
Where is our cow?
She is by the church.
The church is falling apart, the barn is burning.
Jump into the water, virgin,
You've got golden beads there.
Why would I jump in there?
and dip my skirts in the water,
Where would I dry them?
At the shepherd's cottage on the green twig.

6. The White Goat Gathers the Pears

The white goat gathers the pears,
the spotted one shivers,
the white one will take them
to Kolín tomorrow.

7. Vašek, Pašek, Drummer Boy

Vašek, Pašek, drummer boy,
has driven the goats across the pond,
his goats got spooked,
they jumped into the water.

8. Little Frank, Little Frank

Little Frank, little Frank
porridge with milk is good,
and it is even better with cream,
but you'll never get it.